

Levutė Karčiauskienė
Alma Liutkienė

Gramatikos pratimai

3 klasė / 1 dalis

Šiame sąsiuvinyje rasite daug lietuvių kalbos užduočių, įvairių rašybos pratimų ir gramatikos taisyklių trečiokams.

Sąsiuvinio užduotys tinka mokantis iš bet kurio lietuvių kalbos 3 klasės vadovėlio, parengto pagal atnaujintą programą. Čia gausu dvigarsių skyrimo, žodžio dalių (priešdėlių, priesagų, galūnių) žymėjimo ir rašybos įtvirtinimo, giminiškų žodžių sudarymo užduočių.

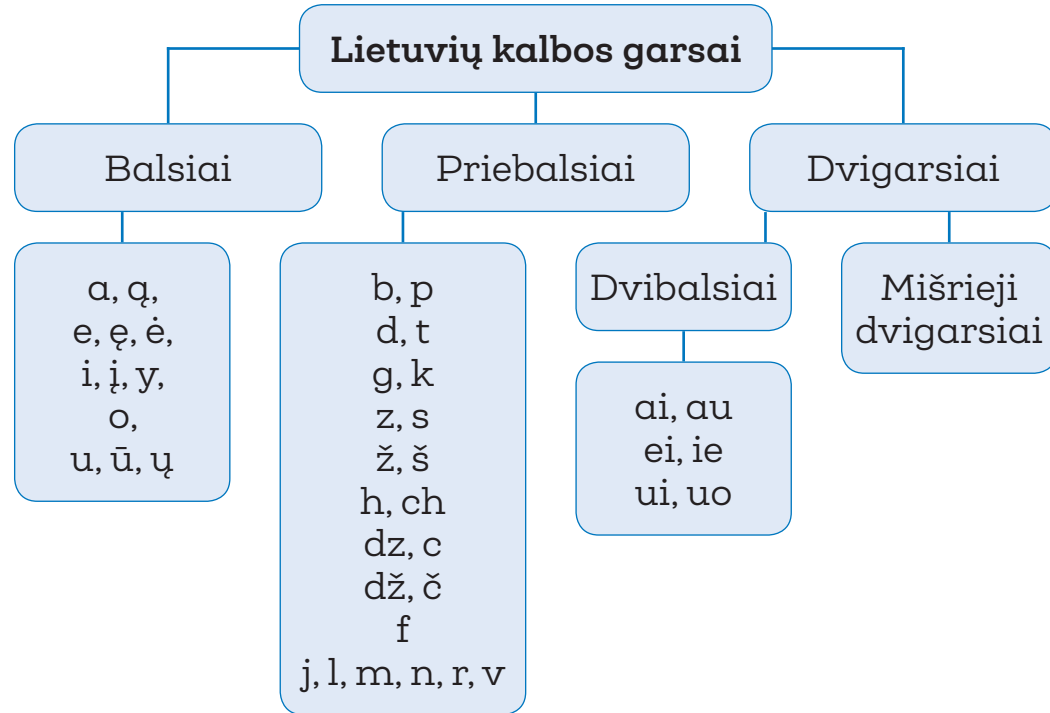
Sėkmingai mokytis vaikams padės įvairūs tekstai ir kūrybinės užduotys. Visos užduotys pateiktos taip, kad mokiniai jas galėtų atlikti savarankiškai.

Turinys

I. Balsių, priebalsių, dvigarsių ir minkštumo ženklų rašyba	4
Balsių rašyba	4
Žodžių, atsakančių į klausimus <i>ką? kur? kame? daug ko?</i> , galūnių balsių rašyba	8
Minkštumo ženklas i	13
Dvigarsių rašyba	16
II. Vardų, pavardžių, kreipinių, miestų, kaimų ir gatvių pavadinimų rašyba	22
Vardų ir pavardžių rašyba	22
Kreipinių rašyba	26
Miestų, kaimų ir gatvių pavadinimų rašyba	28
III. Giminiški žodžiai. Žodžio šaknies rašyba	32
Giminiškų žodžių šaknies nustatymas	32
Giminiškų žodžių šaknies balsių rašyba	37
Giminiškų žodžių šaknies priebalsių ir dvigarsių rašyba	40
IV. Žodžių galūnių rašyba	42
Žodžio galūnės nustatymas	42
Žodžių, atsakančių į klausimą <i>kas?</i> , galūnės	44
Žodžių, atsakančių į klausimus <i>ką? kur? kame? daug ko?</i> , galūnių rašyba	47
V. Žodžių priešdėlių rašyba	51
Priešdėlio nustatymas	51
Priešdėlių rašyba	54
Priešdėlių vartojimas	58
VI. Žodžių priesagų rašyba	62
Priesagos nustatymas	62
Priesagų rašyba	65
Priesagų vartojimas	69

I. BALSIO, PRIEBALSIO, DVIGARSIU IR MINKSTUMO ZENKLO RASYBA

Balsiu rasyba

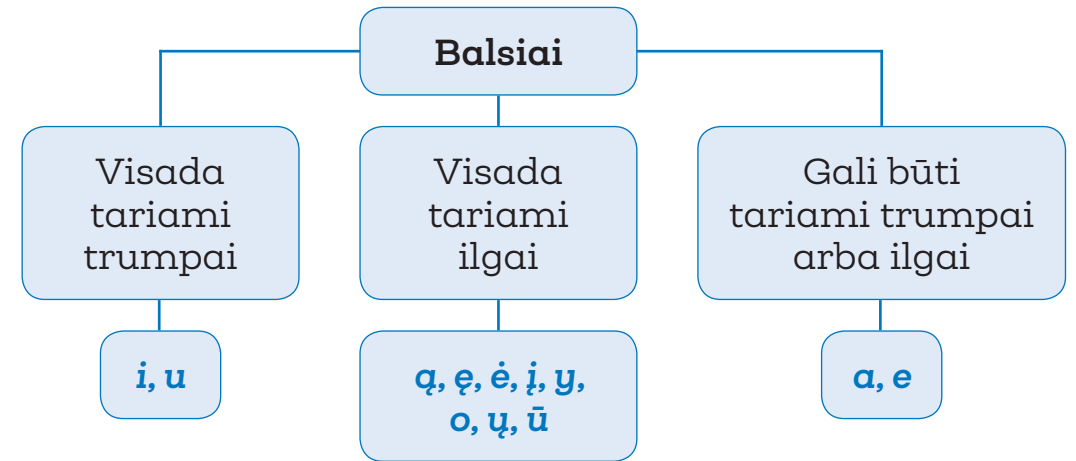

- 1 Perskaityk lietuviu sakme „Juros zmones“. Raudonai nuspelvink pabrauktu zodziu balses.

Juros gilumoje taip pat yra muru, vieskeliu, misku ir zmoniu, tik viskas daug graziau. Ten yra net juru karalius. Jis valdo juru zmones. Kartais sirenas* isleidzia paziureti virs vandens.

- 2 Patarlese irasyk praleistas balses e, e, i, y, o, u, u. Be klaidu nurasyk pasirinkta patarle.

Atsir _ go vilkui avi _ asaros. Atsiskyrusi av _ s – vilkui lob _ s. Gamta yra geriausias grazus g _ venimo pav _ zdys. G _ ras vardas dažnai zm _ gu is b _ dos gelbsti.

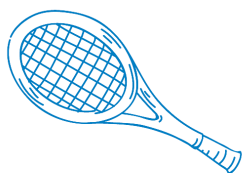
- 3 Remdamasis schema baik rasyti taisykle.

Lietuviu kalboje visada tariami trumpai yra balsiai: [] [] .

Visada tariami ilgai yra balsiai: [] [] [] [] [] [] [] [] .

Balsiai a ir e gali buti _____ .

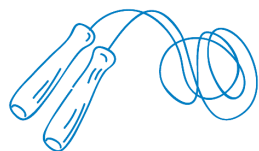
9 Parašyk daiktų pavadinimus taip, kad jie atsakytų į pateiktus klausimus.

_____ (vns. *kas?*)
 _____ (vns. *ką?*)
 _____ (vns. *kur? kame?*)
 _____ (daug *ko?*)

_____ (vns. *kas?*)
 _____ (vns. *ką?*)
 _____ (vns. *kur? kame?*)
 _____ (daug *ko?*)

_____ (vns. *kas?*)
 _____ (vns. *ką?*)
 _____ (vns. *kur? kame?*)
 _____ (daug *ko?*)

10 Patarlėse įrašyk praleistas galūnes. Skliaustuose parašyk, į kokį klausimą *ką? kur? kame? daug ko?* atsako žodis.

Kiek žmon _____ (_____), tiek nuomon _____
 (_____). Ir pelė savo urv _____ (_____)
 ginasi. Lašas po lašo ir akmen _____ (_____)
 pratašo. Moki žod _____ (_____) – žinai kel _____
 (_____). Didvyr _____ (_____) pažinsi
 kovos lauk _____ (_____).

Minkštumo ženklas i

Minkštumo ženklas i

Rašome, bet netariame

Minkština priebalsius

Pavyzdžiui: skaič*i*us, lok*i*o, šauk*i*a.

1 Remdamasis schema baik rašyti taisyklę.

Minkštumo ženklas yra raidė i. Jį rašome,
 bet _____. Minkštumo ženklas
 _____.

2 Aiškiai ištark žodžius. Geltonai nuspalvink minkštumo ženklą *i*.

Pilis – piliai.
 Graži – gražią.
 Kelias – keliai.

Medinis – mediniam.
 Penki – penkios.
 Puikus – puikius.

3 Perskaityk lietuvių sakmės „Išėjusios gyvatės“ ištrauką. Įrašyk praleistas balses ir, kur reikia, minkštumo ženklą *i*.

Glušiškės mišk _____ buvo labai daug gyvač _____,
 negalima buvo basam po mišką vaikšč _____ ti. Vienas
 žmog _____ s tame mišk _____ rado gyvačių karal _____ – baltą,
 su raudon _____ brūkšn _____ galvoj _____.

III. GIMINIŠKI ŽODŽIAI. ŽODŽIO ŠAKNIES RAŠYBA

GIMINIŠKI ŽODŽIAI

Panašios reikšmės
žodžiai

Pavyzdžiui:

neša, paneša, nešulys.

Turi tokią
pačią šaknį

Šaknį
žymime (—)

Giminiškų žodžių šaknies nustatymas

1 Remdamasis schema baik rašyti taisyklę.

Giminiški žodžiai yra _____

_____ reikšmės.

Pavyzdžiui, _____

_____. Jie turi _____

_____. Žodžio šaknį žymime _____.

2 Sutartiniu ženklu (—) pažymėk žodžių šaknis.

Rašo – rašytojas, rašinys, užrašas.

Mąsto – mąstytojas, sumąstė, permąstė.

3 Giminiškų žodžių grupėse brūkšneliu atskirk žodžius. Žodžių grupes nurašyk. Sutartiniu ženklu (—) pažymėk žodžių šaknis.

Sportassportuojasportininkassportinis.

Grįzogrįžimassugrįžtigrįžtantis.

Knygaknygynasknyginisknygelės.

4 Perskaityk žodžių grupes. Sutartiniu ženklu (—) pažymėk žodžių šaknis. Pabrauk giminiškus žodžius. Nurašyk žodžius su nosinėmis raidėmis šaknyse.

Krepšininkas, krepšys, krapšto.

Samanotas, sakalas, samanotos.

Sąsiuvinis, siuntinys, siuvėjas.

Asilas, qžuolas, qžuolinis.